

خراسان جنوبی از مرحله بحران آب عبور کرده و به «ورشکستگی آبی» رسیده است

راديو فردا

کمتر از یک دقیقه پیش

مقام‌های محلی در خراسان جنوبی می‌گویند این استان پس از ۲۶ سال خشکسالی پیاپی، اضافه‌برداشت گسترده از منابع آب زیرزمینی و گسترش فرونشست زمین، از مرحله «بحران آب» عبور کرده و به مرحله «ورشکستگی آبی» رسیده است.

خبرگزاری دولتی ایرنا روز شنبه ۲۰ تیر در گزارشی با استناد به آمار و اظهارات مقام‌های استانی نوشت خشکسالی در خراسان جنوبی که از سال آبی ۷۹-۱۳۷۸ آغاز شده، اکنون وارد بیست‌وششمین سال متوالی خود شده است.

بر اساس این گزارش، هرچند میزان بارندگی در سال آبی جاری به حدود ۱۲۰ میلی‌متر رسیده و نسبت به سال گذشته ۸۸ درصد و نسبت به میانگین بلندمدت حدود ۱۰ درصد افزایش داشته است، اما این افزایش مقطعی تأثیری در جبران بحران انباشته منابع آب ندارد.

به گفته‌ی عباس سارانی، مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای خراسان جنوبی، در استانداردهای جهانی برداشت سالانه تا ۴۰ درصد آب ورودی به سفره‌های زیرزمینی قابل قبول است و رسیدن این میزان به ۶۰ درصد به معنای ورود به مرحله‌ی بحران محسوب می‌شود.

این در حالی است که به گفته‌ی او، در خراسان جنوبی سالانه معادل ۱۳۰ درصد آب ورودی به سفره‌های زیرزمینی برداشت می‌شود و این نشان می‌دهد «دخل و خرج منابع آب به هم نمی‌خورد» و این استان وارد مرحله‌ی «ورشکستگی آبی» شده است.

این مقام دولتی همچنین اعلام کرده است کسری تجمعی منابع آب زیرزمینی استان طی ۳۰ سال گذشته به چهار میلیارد و ۲۰۰ میلیون متر مکعب رسیده و هم‌زمان فرونشست زمین در ۱۷ محدوده‌ی مطالعاتی استان مشاهده شده است.

حسین خزیمه‌نژاد، عضو هیئت علمی گروه علوم و مهندسی آب دانشگاه بیرجند، نیز گفته است تفاوت «ورشکستگی آبی» با بحران در این است که در شرایط بحران امکان بازگشت به وضعیت پیشین وجود دارد، اما در ورشکستگی، احیای کامل منابع ممکن نیست.

او با اشاره به مطالعات انجام‌شده درباره‌ی سن آب‌های زیرزمینی استان خراسان جنوبی گفته است بخشی از آب برداشت‌شده از برخی دشت‌های خراسان جنوبی هزاران سال قدمت دارد که نشان می‌دهد این استان اکنون به ذخایر عمیق و غیرتجدیدپذیر متکی شده است.

بر اساس این گزارش، از مجموع ۳۵ دشت یا محدوده‌ی مطالعاتی خراسان جنوبی، اکنون ۱۴ دشت در وضعیت «ممنوعه‌ی بحرانی» و ۱۲ دشت در وضعیت «ممنوعه» قرار دارند و حدود ۷۴ درصد دشت‌های استان با محدودیت شدید برداشت آب روبه‌رو هستند.

مقام‌های استانی همچنین می‌گویند فرونشست زمین، که از آن به‌عنوان «زلزله‌ی خاموش» یاد می‌شود، اکنون ۱۷ دشت در ۹ شهرستان استان را درگیر کرده و شاخص آسیب‌پذیری این مناطق دو برابر میانگین کشور است.

بیش از ۴۰۰ روستا با تانکر آبرسانی می‌شوند

ایرنا همچنین گزارش داده است که به‌طور متوسط بیش از ۴۰۰ روستای خراسان جنوبی با جمعیتی حدود ۴۵ هزار نفر از طریق تانکر آبرسانی می‌شوند.

به گفته‌ی مقام‌های استانی، تابستان امسال نیز ۹ شهر و ۲۷ مجتمع آبرسانی با تنش آبی روبه‌رو هستند؛ آماري که نسبت به دو سال قبل افزایش یافته است.

این گزارش می‌افزاید حدود ۸۹ درصد آب مصرفی خراسان جنوبی از منابع زیرزمینی تأمین می‌شود، در حالی که میانگین وابستگی کشور به این منابع حدود ۵۵ درصد است.

همچنین از مجموع ۷۵ میلیون مترمکعب ظرفیت ذخیره‌ی سدهای استان، تنها حدود ۱۵ میلیون مترمکعب آب باقی مانده و حدود ۸۰ درصد مخازن سدها خالی است.

به نوشته‌ی ایرنا، مقام‌های استانی اجرای طرح انتقال آب از دریای عمان به شرق ایران، کاهش برداشت از سفره‌های زیرزمینی، اصلاح الگوی مصرف و اجرای کامل برنامه‌ی «سازگاری با کم‌آبی» را از مهم‌ترین راهکارهای مقابله با بحران کنونی عنوان کرده‌اند.

با این حال، به گفته‌ی مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای خراسان جنوبی، اجرای برنامه‌ی سازگاری با کم‌آبی نیز به‌طور میانگین ۲۴ درصد از اهداف سالانه‌ی خود عقب مانده است.

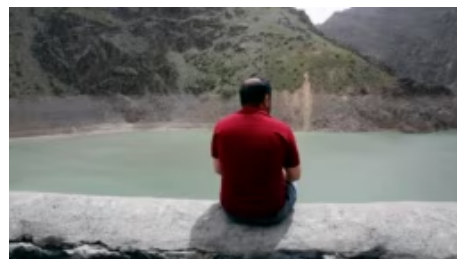
بحران آب خراسان جنوبی در حالی تشدید شده است که کل کشور در سال‌های اخیر با یکی از شدیدترین بحران‌های آبی تاریخ معاصر خود روبه‌رو بوده است.

کارشناسان، تداوم خشکسالی، مدیریت ناکارآمد منابع آب و برداشت بی‌رویه از منابع زیرزمینی را از مهم‌ترین عوامل این وضعیت می‌دانند.

در حال حاضر شماری از استان‌ها و کلان‌شهرهای ایران با تنش آبی مواجه‌اند و پژوهش‌های علمی نیز نشان می‌دهد افت سفره‌های زیرزمینی و کاهش تغذیه آبخوان‌ها در بسیاری از مناطق ایران به مرحله‌ای رسیده که پیامدهای آن، از جمله فرونشست زمین و از دست رفتن بخشی از ذخایر آب زیرزمینی، در مواردی می‌تواند برگشت‌ناپذیر باشد.

بیشتر در این باره:

چرا کمبود آب در ایران یک بحران مزمن است، نه مقطعی؟

این مطلب بخشی از:

انرژی و منابع طبیعی

گزارش‌های خبری

محیط زیست

بایگانی

ایران